

Současnost Plicní kliniky FN Hradec Králové

Plicní pavilon budova č. 14 (2011)

Úvodem faktického popisu současnosti Plicní kliniky je třeba uvést, že onemocnění dolních dýchacích cest, plic, mediastina, hrudního koše a pleury představují ze zdravotního i sociálního hlediska extrémně vážný globální problém. Postižení plic při chronické obstrukční plicní nemoci (CHOPN), plicním karcinomu a pneumonii je zodpovědné za podstatnou část morbiditu a všechna **tato tři onemocnění patří k prvním deseti nejčastějším příčinám úmrtí v EU i v ČR**. Mezinárodní data aktuálně potvrzuje i Bílá kniha Evropské respirační společnosti. Rovněž aktuální data ÚZIS ČR popisují závažnost situace v České republice: nejvyšší úmrtnost vidíme na plicní karcinom (>5 000 osob ročně), následovaná úmrtností na CHOPN (>3 500 osob ročně) a úmrtností na pneumonie (2 500–3 000 osob ročně). Vzhledem k tomu, že respirační onemocnění nejsou jenom problémem geriatrické populace, nýbrž i chorobami postihujícími ekonomicky aktivní obyvatelstvo, má úroveň péče o tyto nemocné výrazný socioekonomický přesah.

Plicní klinika Fakultní nemocnice Hradec Králové a Lékařské fakulty v Hradci Králové (dále Plicní klinika) se v současnosti systematicky věnuje léčebně-preventivní péči, pregraduální a postgraduální výuce a klinickému výzkumu na poli respiračních chorob a tuberkulózy.

Plicní klinika je jediným zařízením komplexně se zabývajícím onemocněními dolních dýchacích cest, plic, hrudní stěny a mediastina v Královéhradeckém kraji (s více jak 551 tisíci obyvateli). V rámci svého nadregionálního významu se její

působení „přelévá“ rovněž do Libereckého a Pardubického kraje. Pro oba tyto sousední kraje zajišťuje širší spádovost (1,5 milionu osob) pro speciální stavy, jako: masivní hemoptýzy, cévní malformace plic, těžké případy chronické obstrukční plicní choroby a průduškového astmatu, závažné poruchy dýchání ve spánku s potřebou neinvazivní ventilační podpory či přístrojové podpory kašle, nejasná postižení pleury či závažné případy dušnosti.

Plicní klinika nyní disponuje 31 lůžky. 21 lůžek je umístěno na standardním oddělení (lůžkové oddělení A). Dalších 10 se nachází na oddělení JIP (4 lůžka umístěná na oddělení JIP jsou deklarována ještě jako standardní a jsou označena jako oddělení B). Druhou důležitou částí Plicní kliniky je ambulantní trakt, ve kterém se nachází 5 specializovaných ambulancí, akutní pneumologická ambulance, onkologický stacionář, oddělení funkčního vyšetření plic, pracoviště bronchoskopie a jsou zde umístěna i další pracoviště pro komplementární vyšetřovací metody (místnost pro indukce sputa, koridory na zátěžové testování chůzí a další).

Na Plicní klinice nyní pracuje 64 pracovníků (z toho 60 zdravotníků, respektive 18 lékařů). Aktuální genderové rozdělení členů lékařského týmu je značně nevyvážené 17 mužů a 1 žena. Průměrný věk lékařů Plicní kliniky je okolo 40 let, všichni jsou nekuřáky.

Na Plicní klinice je každým rokem ošetřeno **15 000** ambulantních pacientů a hospitalizováno **1 200** nemocných. Ambulance Plicní kliniky provádí mimo jiné **11 000** spiro-

Zaměstnanci Plicní kliniky

metrií, více jak **2 000** bronchoskopií a téměř **2 000** aplikací chemoterapie. Během roku na Plicní klinice provedeme **7 000** odběrů a analýz krevních plynů (z tepenné a kapilární krve). **3 600** pacientů je za rok ošetřeno ve spánkové laboratoři zaměřené na syndrom obstrukční spánkové apnoe a smíšené apnoe při chronickém kardiálním selhávání. Každý rok Plicní klinika indikuje **15 000** RTG a **3 000** CT vyšetření hrudníku. V nově zřízené ambulanci (jedné ze tří v celé ČR) pro nemocné s chronickým hyperkapnickým selháváním využíváme možnosti moderní terapie různými typy neinvazivní ventilační podpory. V poradně pro intersticiální plicní patologie se každoročně zvyšuje počet pacientů léčených moderní biologickou léčbou, naše pracoviště je druhým největším v ČR. Nákladná biologická léčba je aplikována rovněž pro těžké pacienty s průduškovým astmatem a samozřejmě pro nemocné s pokročilými tumory plic. Bronchologické

Zaměstnanci Plicní kliniky osazují květinami okolí Plicního parku

pracoviště od roku 2012 provádí (spolu se dvěma pražskými centry) unikátní implantace speciálních intrabronchiálních chlopní pro nemocné s plicní rozedmou. Počtem bronchoskopických procedur patří Plicní klinika mezi tři největší pracoviště v zemi. Nejtěžší pacienti s chronickou obstrukční plicní nemocí a průduškovým astmatem z celého regionu severovýchodních Čech jsou sledováni ve čtyřech specializovaných poradnách. Plicní klinika pečuje rovněž o dospělé nemocné s cystickou fibrózou a s bronchiektáziami (i tato péče je nadregionálního charakteru).

Průměrná délka hospitalizace na Plicní klinice činí **7 dnů**, což je srovnatelné s I. interní klinikou a s Neurologickou klinikou. Lůžková oddělení Plicní kliniky jsou trvale nejvíce využívanými lůžky v nemocnici: jak na standardním oddělení, tak na oddělení intenzivní péče je využívání lůžkové kapacity dlouhodobě nad hranicí 90 %. O využití lůžkových a personálních kapacit Plicní kliniky svědčí skutečnost, že ze všech lůžkových standardních oddělení má Plicní klinika nejvýraznější počet obsazenosti lůžek na jednoho nelékařského zdravotního pracovníka.

Akce Nordic Walking u příležitosti otevření Plicního parku

Plicní klinika se dlouhodobě podílí na všech typech výuky zajišťovaných v rámci široce prováděné spolupráce Lékařské fakulty v Hradci Králové a Fakultní nemocnice Hradec Králové. V rámci **pregraduální výuky** se věnuje přednáškám, seminářům a praktickým cvičením ve III., IV. a V. ročníku oboru Všeobecného lékařství, následně také blokové praktické výuce v rámci před-státnicové praxe a diferencially diagnostickým seminářům v VI. ročníku studia všeobecného lékařství (vše v českém i v anglickém jazyce). Plicní klinika se rovněž spolupodílí na výuce stomatologů a na pregraduální výuce bakalářského směru v rámci oboru Ošetřovatelství a vnitřním lékařství (v I. a ve II. ročníku). Tři lékaři Plicní kliniky jsou členy státnicových komisí pro Vnitřní lékařství respektive Ošetřovatelství. Plicní klinika je frekventovaně využívána jako místo pro letní praxe zahraničních studentů medicíny (v posledních dvou letech z Turecka a Filipín) i pro evropské studenty v rámci programu ERASMUS.

V rámci **postgraduální výuky** se věnují doktorandskému studiu tři studenti a dva další naši kolegové svůj postgraduální výzkum realizují na I. Interní klinice. Plicní klinika je akreditována III. typem akreditace pro **specializační přípravu** v rámci oboru PNEUMOLOGIE. Na Plicní klinice již dvakrát v poslední dekádě probíhala praktická a teoretická **atestační zkouška** v rámci oboru PNEUMOLOGIE (další bude na jaře roku 2020).

Cvičení v Plicním parku

Dva lékaři (docent Koblížek a primář Sedlák) Plicní kliniky jsou členy zkušební komise pro specializační atestační zkoušku oboru PNEUMOLOGIE. Jeden lékař Plicní kliniky (docent Koblížek) je členem Akreditační komise MZ ČR pro obor PNEUMOLOGIE. Dva lékaři kliniky jsou členy Výboru odborné společnosti ČPFS ČLS JEP, docent Koblížek byl zvolen od roku 2018 vědeckým sekretářem této společnosti. Primář Sedlák je místopředsdou Sekce chorob s bronchiální obstrukcí této odborné společnosti a garantem odborné společnosti v oblasti péče o nejtěžší případy průduškového astmatu.

Neformální **postgraduální vzdělávání** v oboru PNEUMOLOGIE vytvořené zejména kolektivem hradeckých pneumologů bylo v roce 2010 a 2011 provázeno úspěšným celostátním cyklem seminářů pro internisty a praktické lékaře se širokým tématem AKUTNÍ PNEUMOLOGIE. Tato aktivita navazovala na předchozí vytvoření monografie NALÉHAVÉ STAVY V PNEUMOLOGII vydané nakladatelstvím MAXDORF ve dvou vydáních (první z nich bylo v roce 2008 dokonce oceněno jako nejlepší česká publikace cenou předsednictva ČLS JEP). Plicní klinika každoročně pořádá celostátní pneumologickou mezinárodní konferenci nazvanou Hradecké pneumologické dny. Letos proběhl již dvacátý třetí ročník této vědecko-vzdělávací akce (s více jak 500 účastníky), která jako jediná česká pneumologická akce byla součástí oficiálního edukačního programu Evropské respirační společnosti. Plicní klinika se dále podílí na přípravě Mezikrajských dnů a na tradiční vzdělávací akci k mezinárodním dnům astmatu (květen) a chronické obstrukční plicní nemoci (listopad). Během posledních deseti let byla Plicní klinika pořadatelem několika dalších seminářů pro lékaře i pro pacienty. Od roku 2016 se Plicní klinika pravidelně podílí na pořádání přednášek pro studenty Univerzity III. věku LF v Hradci Králové. Na pregraduální výuce se podílejí téměř všichni lékaři Plicní kliniky. Na postgraduální výuce se podílejí zejména zkušenější lékaři kliniky.

V rámci Plicní kliniky proběhlo několik výzkumných projektů (dva granty IGA MZ ČR, dva granty NAP a několik výzkumných projektů typu klinických i čistě výzkumných studií s podporou farmaceutických společností). V současnosti je Plicní klinika FN HK členem mezinárodního výzkumného konsorcia PAN-EU COPDnet, které podává letos další žádost o evropskou grantovou podporu na oblast klinického vý-

zkumu na poli CHOPN. Po dlouhých letech zcela minimální publikační aktivity se Plicní klinika v posledních třech letech postupně viditelně zlepšila na poli impaktovaných publikací. Stále je však co zlepšovat.

I přes některé limity lékaři kliniky dosahují domácích i zahraničních úspěchů. Iniciální vědecká a publikační kooperace se zeměmi střední Evropy se postupně rozšiřuje o oblast Holandska, Španělska a Německa. Zejména autorství národních doporučených postupů v oblasti průduškového astmatu a chronické obstrukční plicní nemoci bylo spojeno s oceněními v zahraničí (v Německu – astma a v USA a v MONAKU – CHOPN). Plicní klinika v oblasti léčebně preventivní péče i v oblasti klinického výzkumu a tvorby publikací úzce spolupracuje s několika pracovišti FN HK. Kooperace probíhá s: lékaři ORL kliniky (mezi-klinické semináře týkající se horní trachey a efektivní spolupráce při provádění dětských bronchoskopií), Onkologické kliniky (mezi-klinické semináře a nově vznikající PNEUMO-ONKOLOGICKÝ kabinet), oddělením Hrudní chirurgie při Kardiochirurgické klinice a KARIM klinikou (inovované mezi-klinické semináře, zavádění nových operačních postupů a vytváření nového systému předoperační přípravy včetně předoperační ambulantní rehabilitace), Radiodiagnostické kliniky (mezi-klinické semináře, zavádění nových technologií jako kryobiopsie, endobronchiální volumredukce a péče o hemoptýzy/cévní malformace) a s lékaři Fingerlandova ústavu patologie (mezi-klinické semináře). Na poli výzkumu chronické obstrukční plicní nemoci, průduškového astmatu, idiopatické plicní fibrózy a plicního karcinomu jsou lékaři Plicní kliniky velmi aktivně zapojeni do pěti celostátních výzkumných registrů a databází.

V oblasti propagace problematiky respiračních onemocnění se Plicní klinika podílí na prezentaci této problematiky laické veřejnosti. Kromě účasti na rozhlasových či televizních debatách se sestry a lékaři Plicní kliniky podílejí na celodenním měření plicních funkcí (vždy v listopadu, i letos v obchodním centru AUPARK). Lékaři Plicní kliniky byli hlavními hybateli příprav vzniků Nekuřácké nemocnice FN HK v roce 2017. V roce 2018 lékaři a sestry Plicní kliniky byli u zrodu a realizace první etapy evropsky zcela unikátního Parku pro plicní rehabilitaci. V roce 2019 stále Plicní klinika spolu s LF HK UK u zrodu podzimního MEDIKEMPU pro vybrané studenty gymnázií se zájmem o studium medicíny. Lékaři Plicní kliniky stojí u zrodu dvou celostátních projektů na časnou detekci (sekundární screening) plicní

MUDr. Michal Kopecký vyučuje na ultrazvukovém kurzu

Světový den CHOPN – I

rakoviny (bude zahájen 2020) a chronické obstrukční plicní nemoci (byl fakticky zahájen v roce 2019).

Nutno poznamenat, že Plicní klinika se v posledních 20 letech vydala na dlouhou cestu správným směrem. Správné byla rozhodnutí vsadit na moderní trendy jako jsou spánková medicína (od 1998), podpora intervenční, respektive dětské bronchologie (od 2005), podpora republikově unikátního programu ambulantní plicní rehabilitace (od 2006), podpora cílených vakcinací respiračních pacientů (od 2008) a podpora biologické léčby v oblasti astmatu, idiopatické plicní fibrózy a nádorů plic. Restrikce počtu lůžek v roce 1998 nás (tehdejší zaměstnance kliniky) *de facto* donutila převést velkou část diferenciální diagnostiky plicních chorob do ambulantní sféry. V současnosti jsme klinickým pracovištěm s velkým spádem nemocných a současně se suverénně nejmenším počtem lůžek v celé České republice.

Je pravda, že několika–krokový přesun Plicní kliniky z většího, nicméně poněkud izolovaného pracoviště v Nechanicích do menšího prostoru v centru hlavního areálu FN HK byl velkou výzvou. Šlo jistě o dobré rozhodnutí, protože moderní medicínu nelze provozovat bez rychle dostupného komplexu a zejména bez snadného kontaktu s kolegy z ostatních

klinik. Ani výuka tím netrpí, možná naopak, učitelé v rámci pregraduální a postgraduální výuky mohou využívat přátelského zázemí celé naší nemocnice, stejně tak kolegové z ostatních interních klinik mohou využívat našich pacientů pro demonstraci důležitých plicních nálezů studentům.

Hlavní potřebou Plicní kliniky i v roce 2020 zůstává zejména obohacení dlouhodobě nedostatečné lůžkové kapacity o moderní izolační pokoje, rozšíření ambulantních prostor o další poradny, další bronchoskopický sál, zavedení programu stentů pro závažné případy nádorového postižení plic a o funkční laboratorní zázemí. Stále potřebujeme místnost pro sdělování informací rodinám vážně nemocných. Vedení

Světový den CHOPN – II

Plicní kliniky v dlouhodobě konstruktivní spolupráci s vedením FN HK udělá vše pro to, aby se alespoň nějaký z cílů uvedených výše podařilo brzy realizovat, tak aby poskytovaná péče odpovídala dnešním možnostem a závažnému socioekonomickému dopadu respiračních onemocnění. Naši pacienti si to nepochybně zaslouží.

Vladimír Koblížek, Vratislav Sedlák a Jana Kollarová

Hráči FC Hradec Králové potěšili mikulášskou nadílkou dětské pacienty ve FN HK

Několik desítek pacientů na Dětské klinice Fakultní nemocnice Hradec Králové ve středu 4. prosince potěšili hráči druholigového FC Hradec Králové v kostýmech Mikuláše, čerta a anděla. Pacienti ve věku od dvou do 18 let na čtyřech odděleních dostali od fotbalistů za přednes básničky či písničky dárkové balíčky.

„Jsem rád, že jsem Mikuláše viděl, i když jsem v nemocnici, naučil jsem se pro něj speciální básničku,“ usmíval se desetiletý Kevin po odchodu fotbalistů v maskách. V kostýmu Mikuláše dětské pacienty potěšil záložník hradeckého týmu Dominik Soukeník, záložník Robert Jukl se pohyboval po odděleních v masce anděla a čertem byl útočník Filip Fírbacher. „Jsem rád, že jsme mohli alespoň tímto způsobem potěšit dětské pacienty a těšíme se, že nás třeba s rodiči přijdou podpořit při našich zápasech,“ uvedl Dominik Soukeník.

Fakultní nemocnice Hradec Králové společně s FC Hradec Králové spolupracují na různých akcích, mikulášskou obchůzku

na Dětské klinice FN HK absolvovala trojice hráčů již v loňském roce, na podzim 2018 se hráči zúčastnili otevření první etapy Plicního parku v areálu FN HK.

Bc. Jakub Sochor

